RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 67.858/1/V
van 31 augustus 2020

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende het welzijn van konijnen in fokkerijen’

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

Op 22 juli 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 7 september 2020[*], een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘betreffende het welzijn van konijnen in fokkerijen’.

Het ontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 25 augustus 2020. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Carlo ADAMS en Kaat LEUS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 31 augustus 2020.

*

[*] Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit strekt ertoe te voorzien in normen voor het houden van konijnen[1] in fokkerijen. Naast een verbod om in de natuur gevangen konijnen te houden voor landbouwdoeleinden, beoogt het ontwerp regels vast te stellen inzake de verzorging en huisvesting van voor de productie van vlees gehouden konijnen, waaronder specifieke normen voor het houden van vleeskonijnen[2], voor het houden van voedsters[3], voor het houden van wachtvoedsters[4] en voor het houden van mannelijke fokkonijnen.

De ontworpen regeling is bestemd om in de plaats te komen van de regeling die is vervat in het koninklijk besluit van 29 juni 2014 'betreffende het welzijn van konijnen in fokkerijen', dat bij artikel 28 van de ontworpen regeling wordt opgeheven.

Het te nemen besluit treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, behoudens bepaalde artikelen die voor bestaande bedrijven waarvan de installaties al in gebruik zijn genomen, in werking treden op 1 januari 2021 of 1 januari 2025 (artikel 27 van het ontwerp).

3. De Vlaamse Regering vindt vooreerst rechtsgrond in artikel 4, § 4, van de wet van 14 augustus 1986 'betreffende de bescherming en het welzijn der dieren'. Luidens die bepaling kan de Vlaamse Regering voor de verschillende soorten en categorieën van dieren nadere regelen stellen ter uitvoering van (o.a.) artikel 4, §§ 2 en 3 van deze wet. Deze paragrafen betreffen de ruimte en bewegingsvrijheid van het dier en de milieuvoorwaarden van het verblijf.[5]

Daarnaast vinden de bepalingen van het ontwerp met betrekking tot de verzorging van de dieren rechtsgrond in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', waaruit de Vlaamse Regering de algemene uitvoeringsbevoegdheid put, gelezen in samenhang met artikel 4, § 1, van de wet van 14 augustus 1986 dat bepaalt dat ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, de nodige maatregelen moet

[1] Onder "konijnen" wordt verstaan "een dier dat behoort tot de soort Oryctolagus cuniculus en dat voor de productie van vlees gehouden wordt".

[2] Zijnde de gespeende konijnen tijdens de groeiperiode, met inbegrip van de konijnen bestemd voor de fok.

[3] Zijnde een vrouwelijk fokkonijn.

[4] Zijnde een voedster die niet drachtig blijkt te zijn na inseminatie, en die zich bevindt in de periode tussen het spenen van de laatste worp en het moment van de volgende worp, nadat ze opnieuw geïnsemineerd is.

[5] Zie Adv.RvS 56.103/3 van 15 mei 2014 over het ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 29 juni 2014 en Adv.RvS 59.016/3 van 29 maart 2016 over het ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 22 april 2016 'inzake diverse bepalingen met betrekking tot dierenwelzijn'.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.[6]

VORMVEREISTEN

4.1. Overeenkomstig artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 'betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij', moeten ontwerpen van technische voorschriften en technische specificaties in beginsel worden aangemeld bij de Europese Commissie.

Op de vraag of het ontworpen besluit dat normen bevat waaraan de uitrusting moet voldoen die ook betrekking lijken te kunnen hebben op industrieel vervaardigde producten, werd aangemeld bij de Europese Commissie op grond van de richtlijn (EU) 2015/1535, verstrekte de gemachtigde het volgende antwoord:

> "Wij zijn van oordeel dat het besluit niet moet aangemeld worden bij de Europese Commissie op grond van Richtlijn 2015/1535.
>
> Overeenkomstig richtlijn 2015/1535 moeten 'ontwerpen voor technische voorschriften' aangemeld worden bij de Europese Commissie. Een 'ontwerp voor een technisch voorschrift' is hierbij gedefinieerd als 'de tekst van een technische specificatie, een andere eis of een regel betreffende diensten, met inbegrip van bestuursrechtelijke bepalingen, die is uitgewerkt met de bedoeling deze als technisch voorschrift vast te stellen of uiteindelijk te doen vaststellen, en die zich in een stadium van voorbereiding bevindt waarin het nog mogelijk is daarin ingrijpende wijzigingen aan te brengen'.
>
> Om de juiste reikwijdte van de richtlijn te bepalen, dient deze definitie samen gelezen te worden met een aantal andere definities van artikel 1 van de richtlijn, met name:
>
> technisch voorschrift: een technische specificatie of andere eis of een regel betreffende diensten, met inbegrip van de erop toepasselijke bestuursrechtelijke bepalingen die de jure of de facto moeten worden nageleefd voor de verhandeling, de dienstverrichting, de vestiging van een verrichter van diensten of het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat, ...;
>
> technische specificatie: een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een product, zoals kwaliteitsniveau, prestaties, veiligheid of afmetingen, met inbegrip van de voor het product geldende voorschriften inzake verkoopbenaming, terminologie, symbolen, beproeving en beproevingsmethoden, verpakking, het merken of etiketteren, en de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures.
>
> …;
>
> product: alle producten die industrieel worden vervaardigd, en alle landbouwproducten, met inbegrip van visproducten;

[6] Zie Adv.RvS 56.103/3.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

dienst: elke dienst van de informatiemaatschappij, dat wil zeggen elke dienst die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van een afnemer van diensten wordt verricht.

Hieruit blijkt dat, om onder de aanmeldingsplicht te vallen, het ontwerp van regelgeving ofwel een 'product' ofwel een 'dienst' moet betreffen zoals bedoeld in de richtlijn. Het ontwerp heeft betrekking op het welzijn van konijnen in fokkerijen. De betrokken dieren zijn geen industrieel vervaardigde producten en geen landbouw- of visproducten zodat zij geen 'product' zijn als bedoeld in de richtlijn. Verder kan de reglementering inzake de verzorging en huisvesting van fokkonijnen niet als een 'dienst' in de zin van de richtlijn worden beschouwd. Ook deze valt bijgevolg buiten het toepassingsgebied van Richtlijn 2015/1535.

Voor zover u van oordeel mocht zijn dat het ontwerp van besluit er wel onder valt, meer bepaald voor wat betreft de bepalingen in de hoofdstukken 3 tot en met 6 die betrekking hebben op de minimumnormering voor huisvesting van de verschillende categorieën van konijnen, zal er een aanmelding conform de richtlijn gebeuren."

4.2. Onder "technisch voorschrift" wordt in artikel 1, f), van de richtlijn verstaan: "een technische specificatie of andere eis of een regel betreffende diensten, met inbegrip van de erop toepasselijke bestuursrechtelijke bepalingen die *de jure* of *de facto* moeten worden nageleefd voor de verhandeling, de dienstverrichting, de vestiging van een verrichter van diensten of het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat, alsmede de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, behoudens die bedoeld in artikel 7, van de lidstaten waarbij de vervaardiging, de invoer, de verhandeling of het gebruik van een product dan wel de verrichting of het gebruik van een dienst of de vestiging als dienstverlener wordt verboden".

Er dient rekening mee te worden gehouden dat het niet de konijnen zelf betreft die als een "product" of een "dienst" in de zin van de voornoemde richtlijn moeten worden aanzien maar de voorwaarden waaraan de verblijven moeten voldoen, in de mate dat het gaat om industrieel vervaardigde onderdelen van die verblijven die kunnen leiden tot het vervullen van de aanmeldingsplicht. Het ontwerp somt immers de vereisten op waaraan de verblijven moeten voldoen om te mogen worden gebruikt. Indirect lijkt dit een invloed te hebben op de verblijven die kunnen verhandeld worden om vervolgens in gebruik te kunnen worden genomen. Het gaat dan wel om technische voorschriften in de zin van de richtlijn, zodat aanmelding is vereist.[7]

[7] Vgl. Adv.RvS 63.898/1/V van 24 augustus 2018 over het ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 20 september 2018 'houdende wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren' en Adv.Rvs 63.978/3 van 15 oktober 2018 over het ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 15 februari 2019 'tot wijziging van diverse bepalingen van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren'.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

ALGEMENE OPMERKINGEN

5. Uit een door de gemachtigde aan de afdeling Wetgeving overgemaakt overzicht blijkt dat de ontworpen regeling in overeenstemming mag worden geacht met de Europese Overeenkomst voor de bescherming van dieren in veehouderijen, opgemaakt te Straatsburg op 10 maart 1976, goedgekeurd bij wet van 11 juli 1979 (hierna: de Overeenkomst)[8].

In de mate dat sommige bepalingen van het ontwerp kunnen worden beschouwd als een strengere regel dan deze vervat in de Overeenkomst, past het op te merken dat de Overeenkomst geen uitdrukkelijke bepaling over de voorrang van strengere internrechtelijke maatregelen bevat. Toch kan, mede gelet op de algemene doelstelling en de context van de Overeenkomst, worden aangenomen dat dergelijke bepalingen niet strijdig zijn met de Overeenkomst.[9-10]

6. Geïnspireerd op de voornoemde Overeenkomst is ook richtlijn 98/58/EG van de Raad van 20 juli 1998 ‘inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren’ aangenomen. Deze richtlijn bepaalt, overeenkomstig artikel 1, lid 1 ervan, minimumnormen inzake de bescherming van landbouwhuisdieren. Artikel 3 van de richtlijn houdt in dat de lidstaten ervoor zorgen dat de eigenaar of houder alle passende maatregelen treft om het welzijn van zijn dieren te verzekeren en te waarborgen dat die dieren niet onnodig aan pijn of leed worden blootgesteld en dat hen geen onnodig letsel wordt toegebracht. Artikel 4 van de richtlijn schrijft voor dat de lidstaten erop toezien dat dieren (niet zijnde vissen, reptielen of amfibieën) worden gefokt en gehouden onder voorwaarden die stroken met de bepalingen in de bijlage bij die richtlijn, met inachtneming van de soort en de graad van ontwikkeling, aanpassing en domesticering, alsmede de uit ervaring of wetenschappelijk onderzoek gebleken fysiologische en ethologische behoeften.

Artikel 10, lid 2, van richtlijn 98/58/EG houdt in dat de lidstaten, wat betreft de bescherming van landbouwdieren, ook na 31 december 1999 (de uiterste omzettingsdatum van de richtlijn) “met inachtneming van de algemene bepalingen van het Verdrag, op hun grondgebied bepalingen [kunnen] handhaven of toepassen welke strenger zijn dan die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld. Zij stellen de Commissie van de betrokken maatregelen in kennis”. Er kan worden aangenomen dat met het “toepassen” van dergelijke strengere maatregelen ook de invoering van nieuwe maatregelen, zoals de ontworpen regeling, wordt bedoeld, althans in zoverre die strengere maatregelen stroken met “de algemene bepalingen van het Verdrag”.[11]

---

[8] Wet van 11 juli 1979 ‘houdende goedkeuring van de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van dieren in veehouderijen, opgemaakt te Straatsburg op 10 maart 1976’.

[9] Vgl. Adv.RvS 64.020/3 van 16 november 2018 over het ontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 22 maart 2019 ‘houdende wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft het instellen van een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoedering’.

[10] Volgens de gemachtigde zijn er geen aanbevelingen aangenomen op grond van artikel 9 van de Overeenkomst die van toepassing zouden kunnen zijn op het ontwerp.

[11] Zie Adv.RvS 64.020/3.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

Het om advies voorgelegde ontwerp bevat een aantal bepalingen die volgens de door de gemachtigde verstrekte toelichting respectievelijk het verstrekte overzicht te beschouwen zijn als strengere nationale maatregelen als bedoeld in artikel 10, lid 2, van de richtlijn 98/58/EG.

Steeds volgens de gemachtigde zal dan ook nog worden voldaan aan de kennisgevingsverplichting bepaald in de genoemde richtlijnbepaling.

7. Het ontwerp bevat vereisten voor het houden van vleeskonijnen in fokkerijen. Het regelt aldus de uitbating van de betrokken ondernemingen en stelt bijgevolg voorwaarden voor het zich vestigen als fokkerij binnen het Vlaamse Gewest. De ontworpen regeling dient derhalve in overeenstemming te zijn met de vrijheid van vestiging, zoals vervat in artikel 49 VWEU, zoals ook bevestigd in artikel 10, lid 2, van richtlijn 98/58/EG.

Gevraagd om toelichting of het denkbaar is dat een natuurlijk persoon of rechtspersoon gevestigd in een andere lidstaat van de EU en EER, occasioneel en tijdelijk in het Vlaamse Gewest een konijnenfokkerij uitbaat dan wel of dergelijke uitbating een duurzame vestiging impliceert zodat enkel het recht van vestiging van toepassing is en niet het recht van vrije dienstverrichting, antwoordt de gemachtigde dat de voorwaarden die door het ontwerp worden opgelegd aan konijnenfokkerijen geen beperking inhouden van de vrijheid van vestiging (artikel 49 VWEU) noch van de vrijheid van dienstverrichting. Dezelfde voorwaarden die gelden voor de fokkerijen uitgaande van personen gevestigd in Vlaanderen, gelden ook voor personen die gevestigd zijn in een andere lidstaat. Bovendien is het volgens de gemachtigde praktisch onmogelijk dat een konijnenfokkerij bij wijze van dienstverrichting tijdelijk en occasioneel in het Vlaamse Gewest wordt uitgebaat door een dienstverrichter die is gevestigd in een andere lidstaat (artikel 56 e.v. VWEU) omdat het uitbaten van een fokkerij voor konijnen “een continue tijdsbesteding door o.a. de reproductie- en opfokcyclus [veronderstelt]”. Zou alsnog worden geoordeeld dat de ontworpen regeling een beperking van de vrijheid van vestiging en/of dienstverlening zou uitmaken, vindt volgens de gemachtigde de beperking verantwoording vanuit de noodzaak het dierenwelzijn te beschermen. Zoals aangegeven in de overwegingen (40) en (41) van de aanhef van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’, wordt dierenwelzijn volgens vaste rechtspraak van het Europees Hof van Justitie beschouwd als een dwingende reden van algemeen belang en als van openbare orde. Bovendien zijn de maatregelen niet discriminerend, is ingrijpen noodzakelijk en kan het beoogde resultaat niet op een minder beperkende manier worden bereikt.

De Raad van State meent, zonder zich daarover op sluitende wijze te kunnen uitspreken, dat de ontworpen regeling gebillijkt kan worden in het licht van de voormelde verdragsbepalingen.[12] Naast het gegeven dat geen verschillende behandeling wordt ingevoerd naargelang van de nationaliteit of de staat van herkomst, kan worden aangenomen dat de ontworpen regeling is ingegeven door een dwingende reden van algemeen belang, namelijk het waarborgen van het welzijn van dieren als wezens met gevoel, dat als dusdanig ook uitdrukkelijk

[12] Vgl. met de toetsing door het Grondwettelijk Hof van een verbod op het houden van dieren voor uitsluitend of voornamelijk de productie van pelzen, waarbij het Hof concludeerde dat geen schending voorlag van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel, gelezen in samenhang met de artikelen 34, 35 en 49 VWEU (GwH 20 oktober 2016, nr. 134/2016, B.20-B.25).

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

is erkend in artikel 13 VWEU. Daarenboven lijkt de ontworpen regeling geschikt en noodzakelijk om die doelstelling te bereiken.

8. Het ontwerp raakt tevens aan de vrijheid van handel en nijverheid bedoeld in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'. Volgens het Grondwettelijk Hof kan deze vrijheid niet worden opgevat als een absolute vrijheid. Zij belet niet dat de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen wordt geregeld. De vrijheid van handel en nijverheid zou alleen worden geschonden indien die vrijheid zou worden beperkt zonder dat daartoe enige noodzaak bestaat of indien die beperking kennelijk onevenredig zou zijn met het nagestreefde doel.[13]

Daarover om toelichting gevraagd, meent de gemachtigde dat de beperkingen van de vrijheid van handel en nijverheid die de ontworpen regeling meebrengt, geoorloofd zijn nu zij noodzakelijk, redelijk en proportioneel zijn in het licht van het met de maatregel nagestreefde doel, met name de bescherming van het dierenwelzijn. Er werden volgens de gemachtigde enkel aanpassingen doorgevoerd aan de bestaande reglementering betreffende de bescherming van het welzijn van konijnen in fokkerijen rekening houdende met het advies 'De huisvesting van konijnen in konijnenhouderijen' van 25 april 2018 van de "Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn". Bij de opmaak van dat advies was de sector in de betrokken werkgroep ruim vertegenwoordigd en heeft zij haar akkoord gegeven aan de bewuste maatregelen die het welzijn van de fokkonijnen beogen te verbeteren.

De in het ontwerp bepaalde voorwaarden zijn ingegeven door een wettig doel (het beschermen en verhogen van het welzijn van de in de fokkerijen gehouden dieren) en lijken proportioneel en niet-discriminerend.

9. Niettemin strekt artikel 26 van het ontwerp ertoe fokkerijen met minder dan vijf fokkonijnen vrij te stellen van sommige vereisten zoals op het vlak van het verlichtingssysteem in de lokalen waar konijnen zijn gehuisvest, waarbij ondermeer wordt voorzien in een ononderbroken licht- en donkerperiode van minstens acht uur (artikel 7), de verplichting om in aangepaste maatregelen en materiaal te voorzien voor noodgevallen waaronder voldoende brandblusapparatuur, een evacuatieplan en een alarmsysteem voor brand (artikel 13), enzovoort.

De gemachtigde geeft in het licht van het gelijkheidsbeginsel volgende verantwoording voor de met artikel 26 beoogde vrijstellingen:

> "Vijf fokkonijnen betreft een criterium om te bepalen wanneer er sprake is van hetzij een professionele kweker hetzij een amateur, die aan minder verplichtingen is onderworpen. Er werd geoordeeld dat deze grens op 5 fokkonijnen ligt (waarbij het hier gaat om 5 moederdieren, niet om het totaliteit aantal van dieren). Rekening houdend met het feit dat het gemiddeld aantal gespeende konijnen per worp 9 is, en tevens het aantal afgeleverde vleeskonijnen per voedster en per jaar ongeveer 55 is. Hoe meer fokkonijnen iemand houdt om mee te kweken, des te meer konijnen de persoon heeft en des te meer tijd en energie er dient besteed te worden te worden voor de zorg van de dieren teneinde welzijnsproblemen te voorkomen.

[13] Zie bijv. GwH 23 januari 2014, nr. 6/2014, B.34.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

> Volledigheidshalve kan opgemerkt worden: Vijf fokkonijnen betreft een herhaling van de bestaande regelgeving en werd behouden om een zekere continuïteit te verzekeren met de huidige praktijk. Met dien verstande verwijzen we dan ook naar het advies van de Raad van State met nr. 56.103/3 van 15 mei 2014 bij het KB van 29 juni 2014 'betreffende het welzijn van konijnen in fokkerijen" waar hieromtrent geen opmerking over werd geformuleerd."

De aldus verstrekte verantwoording is er een van economische aard. Vraag is of die verantwoording kan volstaan voor elk van de beoogde vrijstellingen bezien vanuit de te bieden bescherming wat het dierenwelzijn voor konijnen betreft, ongeacht of deze worden gehouden door professionele kwekers dan wel amateurkwekers. Het verdient aanbeveling om in het licht daarvan elk van de beoogde vrijstellingen nogmaals te evalueren.

10. Het toepassingsgebied van het te nemen besluit moet blijken uit het opschrift ervan ("in fokkerijen"), in samenhang gelezen met de definitiebepaling van "konijn" (artikel 1, 5° van het ontwerp), met name "een dier dat behoort tot de soort Oryctolagus cuniculus en dat voor de productie van vlees gehouden wordt" zodat het te nemen besluit van toepassing zal zijn voor konijnen die gehouden worden voor de productie van vlees.

Ter wille van de rechtszekerheid zou het duidelijker zijn een bepaling toe te voegen die het toepassingsgebied van het ontwerp omschrijft en tevens een definitie van "fokkerijen" toe te voegen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

11. Om de *sub* 3 aangehaalde reden moet in de rubriek "Rechtsgrond", in de aanhef van het ontwerp, ook nog worden verwezen naar artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en naar artikel 4, § 1, van de wet van 14 augustus 1986.

Artikel 13

12. De voorbeelden na "met name" zijn volgens de gemachtigde exemplatief. Om dit duidelijk te maken, schrijve men beter "waaronder" i.p.v. "met name".

Artikel 17

13. De gemachtigde bevestigt dat het ontworpen vierde lid van paragraaf 3 ook geldt tot 31 december 2024 voor de bedrijven vermeld in paragraaf 3, eerste lid, en dat het bedoelde vierde lid "quasi identiek is" aan het derde lid zodat het derde en vierde lid omwille van de leesbaarheid wellicht het best kunnen herschreven worden.

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡

Het verdient vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid inderdaad aanbeveling om de tekst van het te nemen besluit op dat punt te verduidelijken in de zin zoals de gemachtigde aangeeft.

Artikel 21

14. Artikel 21, § 4, eerste lid, van het ontwerp bepaalt dat "[d]e fokker vlot toegang [heeft] tot de jongen en ze gemakkelijk in het oog [kan] houden". In het tweede lid van diezelfde bepaling wordt vermeld dat onder "fokker" in het eerste lid wordt verstaan "elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die permanent of tijdelijk verantwoordelijk is voor of belast is met de zorg voor de dieren".

Het valt moeilijk in te zien hoe een rechtspersoon jongen in het oog kan houden.

Het verdient aanbeveling om, eensdeels, in het eerste lid van artikel 21, § 4, te schrijven: "De verzorger heeft vlot toegang tot…" i.p.v. "De fokker heeft vlot toegang tot…" en, anderdeels, in artikel 1 van het te nemen besluit een punt 10° toe te voegen waarin het begrip "verzorger" wordt omschreven als "de natuurlijke persoon of de door de rechtspersoon aangewezen natuurlijke persoon die permanent of tijdelijk verantwoordelijk is voor of belast is met de zorg voor de dieren".

Artikel 23

15. Volgens de gemachtigde is in paragraaf 3 de zinsnede "die door de Vlaamse Regering bepaald wordt" opgenomen "teneinde te benadrukken dat er nog een wijzigende bepaling zal volgen (cf. de doelstelling opgenomen in de beleidsnota dierenwelzijn 2019-2024)".

Het heeft geen zin dat de Regering zichzelf machtigt om in de toekomst de periode van de voortplantingscyclus te bepalen. Deze zinsnede moet dan ook worden weggelaten. Zo de Regering de periode wil bepalen, kan ze ermee volstaan het artikel van het te nemen besluit naderhand te wijzigen.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS Marnix VAN DAMME

‡LW-DBIUOAECH-GHIFIVT‡